

SVV-toimintasuunnitelma 2020–2022

Suunnitelma hyväksytty SVV-ohjelman työryhmän kokouksessa 08.01.2020 ja VST:n hallituksen kokouksessa 21.01.2020. (Koostajana SVV-koordinaattori Jenni Pätäri yhteisten SVV-aineistojen ja keskustelujen pohjalta.)

Sisältö

1 Mikä SVV-ohjelma on?	1
2 Ohjelmallisena pyrkimyksenä sivistysulostulo – pääteemoina kestävä kehitys ja uusi työelämänarratiivi	2
3 Vastuutahot ja yhteistyöverkosto	4
4 Juhlavuosi 2021 ja toimintakauden pääaktiviteetit	6
5 Viestintä	8
6 SVV-ohjelman talous	9
Lähteet	
Liite 1. Vapaan sivistystyön ja SVV:n vuosikello 2020–2021	
Liite 2. Tutkimustoiminta ja opinnäytetutkimukset yhteistyöyliopistoissa	

1 Mikä SVV-ohjelma on?

Sivistystyön Vapaus ja Vastuu eli SVV on vuonna 2011 käynnistetty vapaan sivistystyön yhteistyöohjelma. Sen tavoitteena on alan tutkimuksen ja yliopistoyhteistyön sekä toimijoiden vuorovaikutuksen vahvistaminen. Ohjelmasta vastaavat Vapaa Sivistystyö ry (VST), Tampereen ja Itä-Suomen yliopistot sekä Åbo Akademi. Ohjelman keskeisiksi toimintamuodoiksi ovat vakiintuneet opinnäyteyhteistyö yliopistojen ja alan toimijoiden välillä, julkaisuhankkeet sekä erilaiset alueelliset ja valtakunnalliset keskustelutilaisuudet, seminaarit, opintopiirit ja yleisöluentosarjat. Alan tutkimustiedon yleistajuistamista on edistetty paitsi omien toimintamuotojen kautta, myös mediassa (ks. esim. toimintakertomus 2017–2019). Lisäksi SVV-toimijat osallistuvat vapaan sivistystyön erilaisiin kokouksiin, tilaisuuksiin ja seminaareihin puhujina ja asiantuntijoina. Tavoitteena on yhteiskunnallinen vaikuttaminen niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla sekä vapaan sivistystyön tutkijoiden, päättäjien ja toimijoiden välisen yhteistyön kehittäminen. Samalla SVV-toiminta tekee näkyväksi vapaan sivistystyön organisaatioiden ja toimijoiden tieteellisen tutkimuksen ja koulutuksen tarpeita yliopistoihin päin. Vaikuttamistoiminnassa tavoitteena on, että

- vapaata sivistystyötä koskeva tutkimustieto on helposti saatavilla ja sitä voidaan hyödyntää alan edunvalvonnassa ja kehittämisessä.
- opetushallinto ja vapaan sivistystyön päätöksentekijät saavat säännöllisesti tiedon alan tuoreesta tutkimuksesta.

- vapaan sivistystyön tutkimuksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja näkyvyys lisääntyvät.
- vapaata sivistystyötä koskeva tutkimustietoon perustuva päätöksenteko vahvistuu.

Toimintakauden 2020–2022 ohjelmallisena pyrkimyksenä on sivistysulostulo ja sen pääteemoja ovat kestävä kehitys/ekososiaalinen sivistys sekä uusi työelämänarratiivi (ks. luku 2). Sen aikana juhlustetaan SVV-ohjelmaa, sillä vuonna 2021 tulee kuluneeksi kymmenen vuotta, kun ohjelman ensimmäinen yhteistyösopimus solmittiin. Toiminta rakentuu ensinnäkin edeltävien toimintakausien luomalle perustalle ja vakiintuneiden SVV-toimintamuotojen varaan. Toiseksi yhteistyön pitkäjänteiseksi kehittämiseksi sillä on tiivis yhteys VST ry:n strategiaan ja kolmanneksi YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin (Agenda 2030). Yhteistyötä läpäisevät tutkimuksellistamisen, opinnollistamisen sekä historiallistamisen pyrkimykset.

Ohjelma pyrkii vastaamaan yhteiskunnallisiin ja ympäristöllisiin haasteisiin etsimällä uusia avauksia ja yhteistyömahdollisuuksia yhteistoiminnallisesti ja dialogisesti. Tutkimusyhteistyö edellyttää yksittäisten tutkijoiden, ammattilaisten ja päättäjien aktiivisuutta, mutta erityisesti entistä laajempaa verkostomaista yhteistyötä. SVV-ohjelma muodostaa temaattisen kehiksen, jonka sisään yhteistyökumppanit kokoavat tutkimus- ja kehittämishankkeitaan sekä tutkija- ja asiantuntijakoulutustaan. Kehys antaa puitteet myös uusien tutkimusaloitteiden tekemiselle sekä täydennyskoulutusyhteistyölle. Kauden aikana tähdätään yhteistyöverkoston laajentamiseen (ks. luku 3.1) sekä käynnistetään tiiviimpi yhteistyö Kansanvalistusseuran kanssa vuosien 2014–2016 tapaan (ks. luku 5).

Suunnitelma sisältää temaattisen jäsenyyksen ja toimintakuvauksen ohella tiedot ohjelman hallinnoinnista: vastuutahot, koordinoinnin sekä ohjelman rahoituksen ja taloudenhoidon.

2 Ohjelmallisena pyrkimyksenä sivistysulostulo – pääteemoina kestävä kehitys ja uusi työelämänarratiivi

Toimintakauden tavoitteellisena ohjelmallisena pyrkimyksenä on sivistysulostulo, joka muodostaa punaisen langan toimintamuotojen sekä viestinnän välille. Metasisivistys-hankkeessa esitetyllä tavalla SVV-yhteistyö rakentaa kestävä, vaikuttavaa ja uudistuvaa sivistystyötä. Se edellyttää, että vapaan sivistystyön nykyistä ja tulevaa roolia, asemaa ja merkitystä tuotetaan ja haastetaan ulostulossa omaehtoisesti, itsekriittisesti, historiallistavasti ja planetaarisesti. (Teräsahde & Manninen 2019; Heikkinen 2019; ks. alateemat.) Sivistyksen ja vapaan sivistystyön uudelleensanoittaminen ja -kysyminen liitetään keskusteluun ”2020-luvun sivistyksestä”, jossa lähtökohdaksi otetaan yhtäältä castrénilaisittain päivän polttavat kysymykset ja niiden yhteinen identifiointi (ks. Castrén 1924; Heikkinen 2019; Pätäri 2019), toisaalta 1920- ja 2020-luvun sivistystyön historiallistava silloittaminen. Lähtökohtana on oletus, ettei sivistys-käsitteelle voi antaa yleispätevää historiatonta määritelmää vaan se on aina yhteydessä kamppailuihin siitä, mitä kulloinkin pidetään hyvänä ja edistämisen arvoisena (ks. Heikkinen 2019; Tähtinen, Hilpelä & Ikonen 2018). Sivistyksen ja sivistystyön uudelleen sanoittamisen sekä kestävän, vaikuttavan ja uudistuvan sivistystyön rakentamisen lähtökohdiksi otetaan toimintakaudella seuraavat toisiinsa kietoutuvat pääteemat:

- 1) Kestävä kehitys ja ekososiaalinen sivistys:** Yliopistoyhteistyöhön perustuvan vapaan sivistystyön yhteisen agendan löytämisen lähtökohdaksi otetaan yhteinen ihmiskeskeisen sivistyksen ja sivistystyön itsekritiikki sekä Ihmiskeskeisen sivistys-ajattelun läpivalaisu (Heikkinen 2019 ja 2018; Heikkinen, Pätäri & Sipilä 2019; Heikkinen, Pätäri & Teräsahde 2019; Pätäri, Heikkinen & Teräsahde 2016). Kestävä kehitys ja ekososiaalinen sivistys ymmärretään holistisesti sosiaalisena, ekologisena ja taloudellisena

kokonaisuutena, ”planetaarisena muutosvoimana, jossa ihmiset ja heidän yhteisönsä luovat yhdessä laajenevan demokraattisen tilan, jossa kunnioitetaan kaiken elävän biologista ja kulttuurista monimuotoisuutta” (Wallén 2019; ks. Salonen & Joutsenvirta 2018). Sivistystä ei aseteta vastakkain talouden ja työn kanssa vaan sitä tulkitaan historiallistavasti ja samalla tulevaisuutta suunnaten oman (ammattillisen) paikan ymmärtämisenä aikakauden planetaarisessa luontotaloudessa, luontotyössä ja työnjaossa (Heikkinen 2019 ja 2018).

2) Uusi työelämänarratiivi: Yhteydessä päivän polttaviin (taloudellisiin ja planetaarisiin) kysymyksiin sekä ajankohtaisiin koulutuspoliittisiin jatkuvan oppimisen linjauksiin sivistysulostulo fokusoii työn, talouden ja sivistyksen välisten suhteiden problematisoimiseen sekä kysymykseen, millaista suhdetta vapaa sivistystyö rakentaa työhön ja ammatteihin. Ulostulo virittää vapaan sivistystyön aatteellis-ideologisesta historiasta käsin sellaista työhön ja ammattilaisuuteen perustuvaa koulutuspolitiikkaa, sivistystyötä ja tulevaisuutta, jonka ytimeistä löytyvä holistinen sivistyskäsitys purkaa dikotomisoivia asetelmia esimerkiksi humanistisen sivistyksen ja instrumentaaliseksi leimatun työelämän ja talouden hallinnan väliltä. Suomalainen sivistyskäsite on kehkeytynyt holistisissa elämysyhteisöissä, joiden elimellinen osa työ ja ammatillinen toiminta ovat olleet. (ks. Heikkinen 2018 ja 2019; Manninen, Teräsahde & Pätäri 2019.) Esimerkiksi kansalais- ja ammattisivistykselliset pyrkimykset ovat yhdistyneet holistisesti niin talonpoikaisen kuin työväen sivistysliikkeen historiassa monin tavoin. Nykyisten (valta)rakenteiden ja niihin liittyvien katkosten, kahtiajakojen ja jatkuvuuksien osoittaminen tekee mahdolliseksi niiden muuttumisen ja muuttamisen. Ihmistalous ja -työ ovat vain osa planetaarista taloutta ja työtä, jotka ovat kaiken ihmisellisen olemassaolon ja elämisen ehto. Näin ollen työn ja talouden tulevaisuus ja ”ulkoiset vaatimukset” ovat perustavia myös vapaan sivistystyön identiteetille. Historiaa ja tulevaisuutta kohtauttamalla vapaalle sivistystyölle haetaan roolia, merkitystä ja asemaa, jossa se ei vain kompensoi ankaraa työelämää ja sertifioi osaamista, vaan toimii osana yhteisöllistä itsekasvatusta, tukien planetaarisen oikeudenmukaisuuden ja demokratian tavoittelua myös työssä ja ammatillisessa toiminnassa. (Heikkinen, Pätäri & Sipilä 2019.)

Ulostulo ja pääteemat rakentuvat keskeisesti edeltävän toimintakauden 2017–2019 jatkumoksi SVV-yhteistyön ja yhteistutkimuksen pitkäjänteisyyden vahvistamiseksi. Päättyneen toimintakauden pääteemana olivat rakennemuutokset ja muuttuva kansalaisuus ja sen alateemoina 1) tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus, 2) vapaan sivistystyön reviirit, paradigmat ja bunkkerit ja ne ylittävä yhteistyö sekä 3) digitalisaation uhat ja mahdollisuudet kansalaisuudelle. On edelleen ajankohtaista kysyä, millaisiksi suomalainen yhteiskunta, maailma ja kansalaisuus ovat muuttuneet ja muuttumassa ilmastonmuutoksen, sotien, globaalin köyhyyden, työn muutoksen ja työttömyyden, väestön ikääntymistä seuraavien rakenteellisten haasteiden sekä voimistuvan ääriajattelun seurauksena. Mitä tuleva yhteiskunta ja ympäristö, kansalaisuus ja vapaa sivistystyö voisivat olla – planetaarista vastuuta unohtamatta?

Tiiviissä yhteydessä edeltävän kauden teemoihin ja yhteistyöhön sivistysulostulo rakentuu Metasivistys-yhteistutkimuksen perustalle (Pätäri, Teräsahde, Harju, Manninen & Heikkinen 2019). Teoksessa tarkastellaan vapaan sivistystyön roolia, asemaa ja merkitystä yhteiskunnassa ja koulutusjärjestelmässä tutkimusperustaisen kehittämisen näkökulmasta kokoamalla alan aiempaa tutkimusta temaattisesti yhteen. Teoksen historiallistava tarkastelu valottaa vapaan sivistystyön perimmäistä luonnetta ja auttaa ymmärtämään toiminnan nykyistä laajuutta, vaikuttavuutta sekä haasteita; visioiden tarkastelu ja skenaariotyö puolestaan auttavat suuntaamaan sitä, kuinka tahtotilat muutetaan kestäväksi, uudistuvaksi ja vaikuttavaksi vapaaksi sivistystyöksi (Pätäri ym. 2019).

Ulostulon kontekstissa tarkastelua jatketaan ajankohtaisten koulutuspoliittisten, erityisesti jatkuvan oppimisen linjausten valossa, joihin sivistys- ja koulutustoimijat vapaa sivistystyö mukaan luettuna laajapohjaisesti sitoutuvat. (ks. esim. OKM 2018; Oosi ym. 2019; OKM 2019; Sitra 2019ab.) Tutkimuskirjallisuuden valossa vapaan sivistystyön ja sen toimintamuotojen määrittelyä on viime vuosikymmeninä luonnehtinut voimistuva lainsäädäntö- ja politiikkalähtöisyys. Määrittellessään yhä vaikutusvaltaisemmin sivistystyön tavoitteita politiikkaohjelmat muovaavat toimintaan osallistuvien käsityksiä, asenteita ja toimintaa hyvänä tai hyödyllisenä pidettyyn suuntaan, joten niitä on syytä punnita kriittisesti ja historiallistavasti paitsi vapaan sivistystyön myös yhteiskunnan ja ympäristön muutoksen suuntaamiseksi. (Pätäri ym. 2019; Heikkinen, Pätäri & Sipilä 2019.) Näin pyrimme edistämään kestävää, vaikuttavaa ja uudistuvaa vapaata sivistystyötä (ks. Teräsahde & Manninen 2019).

SVV-yhteistyö tarjoaa foorumin keskustelulle ja vaihtoehtojen työstämiselle. Sen puitteissa vapaan sivistystyön toimijoilla on mahdollisuus kehittää itsekriittistä reflektiota, joka vahvistaa niin yliopistokoulutuksen ja tutkimuksen kuin vapaan sivistystyön vaikuttavuutta sivistyksen ja työn tulevaisuuteen. (Heikkinen, Pätäri & Sipilä 2019; Heikkinen, Pätäri & Teräsahde 2019.) Ohjelman puitteissa tuotetaan yhteistutkimuksellisesti tutkimustietoa ja puheenvuoroja, jotka edistävät sivistyksellisesti kestäviä ja vastuullisia rakenteita sekä osallisuutta edellä kuvatun temaattisen kokonaisuuden lähtökohdista. Näiden arvolähtökohtien vakavasti ottaminen edellyttää vapaan sivistystyön tutkijoiden, ammattilaisten ja päättäjien osaamisesta huolehtimista, jotta he voivat olla tukemassa kestävämpää planetaarista kehitystä entistä monipuolisemmin. Vapaan sivistystyön eri toimijoiden ja eri kansalaisryhmien väliselle vuoropuhelulle on lisääntyvää tarvetta, jotta vapaan sivistystyön tutkimus ja käytännön sivistystyö kohtaavat ja tukevat toisiaan tässä työssä yhä johdonmukaisemmin.

3 Vastuutahot ja yhteistyöverkosto

Ohjelman vastuutahot ovat Vapaa Sivistystyö ry (VST) jäsenjärjestöineen sekä Itä-Suomen ja Tampereen yliopistot ja Åbo Akademi, mutta toiminnan peruslähtökohtiin kuuluu se, että siihen voivat liittyä vapaasti kaikki kiinnostuneet. Yliopistoissa keskeisiä toimijoita ovat vapaan sivistystyön tutkimukseen suuntautuneet professorit, tutkijat ja aiheeseen liittyviä opinnäytetöitä tekevät perustutkinto- ja jatko-opiskelijat, vapaan sivistystyön oppilaitoksissa ja järjestöissä niiden henkilöstö ja opiskelijat sekä alan päätöksentekijät. Muita yhteistyön osapuolia ovat tutkimusseurat, Kansanvalistusseura KVS ja median edustajat. Kunkin osapuolen toiminta perustuu omaan rahoitukseen, mutta yhteistoimintaan ja koordinointiin haetaan avustusta OKM:ltä ja säätiöiltä. Verkostoon kuuluvat toimijat voivat käyttää SVV-ohjelmaa viitekehyksenään rahoitusten haussa. Yliopistot vastaavat tutkimuksen organisoinnista.

VST koordinoi ohjelmaa valtakunnallisesti, toimii yhdyssiteenä keskusjärjestöihin sekä aktivoi ja tiedottaa vapaan sivistystyön kenttää. Se välittää tutkimusaiheita ja -aineistoja yliopistoille muun muassa keskusjärjestökierroksensa pohjalta (ja yhteydessä toimintakauden teemoihin), järjestää alan tutkijoita, oppilaitosväkeä, politiikantekijöitä ja opetusalan virkamiehiä kokoavia tapaamisia, seminaareja ja konferensseja yhdessä yhteistyöyliopistojen kanssa sekä ylläpitää pohjoismaisia ja kansainvälisiä yhteyksiä (esim. NVL ja EAEA). Lisäksi koordinoiva taho tiedottaa alan seminaareista ja konferensseista, levittää tutkimustietoa sekä ylläpitää vapaan sivistystyön tutkimuksen verkkoalustaa/portaalia.

VST:ssä SVV-ohjelman vastuutahona on puheenjohtaja, jonka apuna SVV-toimintaa koordinoi VST:ssä osa-aikainen koordinaattori.

SVV-ohjelman toimintaa ohjaa, suunnittelee ja toteuttaa työryhmä, jonka jäseniä ovat

- puheenjohtaja Björn Wallen, VST ry.
- professori Anja Heikkinen, apulaisprofessori Hanna Toiviainen, väitöskirjatutkijat Jenni Pätäri ja Sini Teräsahde, Tampereen yliopisto.
- professori Jyri Manninen, Itä-Suomen yliopisto.
- professori Petri Salo, Åbo Akademi.
- post doc -tutkija ja koordinaattori Annika Pastuhov, Mimer/Linköpingin yliopisto.

Työryhmä toimii VST:n puheenjohtajan johdolla yhteistyössä vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen kanssa.

Kansainvälinen yhteistyö on ohjautunut pitkälti työryhmän laajojen verkostojen kautta. Toimintakaudella se kytketään aiempaa tiiviimmin kauden temaattiseen kokonaisuuteen ja myös kansainvälistymistä pyritään sanoittamaan (itse)kriittisesti uudelleen suhteessa vapaan sivistystyön kansallisvaltio-, ihmis- ja yhteiskuntakeskeiseen tulkintaan (ks. luku 2). Kysymme myös kansainvälisesti, mikä on sivistystyön ja sivistyksen vapaus, vastuu ja osuus ihmisellisten ja ei-ihmisellisten maanasujaisten työnjaon, sosiaalisen ja taloudellisen tasa-arvon ja hyvinvoinnin tilaan. Kansainvälisen yhteistyön planetaarinen ulottuvuus tarkoittaa 1) huolta osattomimpien ja alistetuimpien maanasujaisten oikeuksista ja tasa-arvosta ja yhteistyötä heidän kanssaan, 2) alistavaa ja epätasa-arvoistavaa valtaa käyttävien haastamista tiedostamaan ja ottamaan vastuuta. (Heikkinen 2019 ja 2018; Teräsahde & Manninen 2019.)

Kestävän kehityksen ja uuden työelämänarratiivin planetaarisen merkityksen kysymisen kannalta SVV:lle haetaan

- **alueellista lisäkattavuutta valtakunnallisesti.** Edeltävällä toimintakaudella käynnistettyä keskustelua muun muassa Jyväskylän yliopiston liittymisestä yhdeksi vastuuyliopistoista jatketaan.
- **entistä monitieteisempää otetta.** Edeltävällä toimintakaudella käynnistettyä yhteyksien hakemista muun muassa yhteiskuntatieteiden kuten myös ympäristötieteiden suuntaan jatketaan.
- **tiivimpää keskusjärjestö- ja politiikkayhteistyötä.** VST sitoutuu pitämään yliopisto- ja tutkimusyhteistyötä esillä esimerkiksi keskusjärjestökierröksellään ja järjestöt pyritään saamaan entistä sitoutuneemmin pohtimaan muun muassa sitä, miten omalta osaltaan kehittää toimintakauden teemoihin liittyvää alan tutkimusyhteistyötä, vahvistaa oman toiminnan kehittämisen tutkimusperusteisuutta sekä vapaan sivistystyön asemaa yliopistoissa. Opinnäytetutkijoita kutsutaan jatkossakin alan toimijoiden tapahtumiin alustajiksi ja keskustelijoina, ja tuetaan myös näin vapaan sivistystyön asiantuntijuuteen kasvamista (ks. liite 1). Keskusjärjestöjen aktiivisempi rooli liittyy olennaisesti sivistysulostulopyrkimykseen sekä sen pääteemoihin, joista löytyy luontevia yhteyksiä keskusjärjestöjen ajankohtaiseen toiminnan kehittämiseen.

SVV vierailee VST:n hallituksen kokouksessa kerran vuodessa ja YTR:n tai vastaavan päätöselimen kokouksessa 1–2 kertaa toimintakauden aikana.

Toimintakauden pyrkimysten kannalta Sitra on SVV-ohjelman sekä vapaan sivistystyön kannalta keskeinen strateginen kumppani, jonka kanssa tiivistetään yhteistyötä VST:n johdolla. Sitran rooli koulutuspolitiikan muotoajana vahvistuu muun muassa sen myötä, että se fasilitoi poliittista jatkuvan oppimisen uudistusryhmää sekä on käynnistämässä hanketoimintaa sivistyksen ja sivistystyön uudelleen sanoittamiseksi.

- **tiivimpiä verkostokumppanuuksia toimintakauden teemojen kannalta keskeisten sidosryhmien kanssa.** Työn alle otetaan yhteistyö esimerkiksi kestävän kehityksen järjestöverkostojen ja/tai ammatillisen aikuiskoulutuksen toimijoiden kanssa. Yhteistyötä lähdetään konkretisoimaan lähestymällä Fingoa (johtaja VST:n yhteistyökumppani Rilli Lappalainen), jonka jäsenenä on 300 kansalaisjärjestöä. Järjestöiltä toivotaan syötteitä yliopistoyhteistyön kehittelyyn sekä avauksia sivistysulostuloon. SVV-ohjelman kannalta olennainen yhteistyöpyrkimys on laajentaa esimerkiksi Agenda 2030:n globaalien kansalaiskasvatuksen ja kestävän kehityksen näkökulmia aikuiskasvatukseen ja erityisesti vapaaseen sivistystyöhön sekä pyrkiä mobilisoimaan aikuisia tavoitteiden edistämiseen.
- **johdonmukaisuutta pohjoismaiseen ja kansainväliseen yhteistyöhön:** Tiivistetään kansainvälistä yhteistyötä 1. EAEA:n kanssa, jossa KVS on tärkeä linkki ja yhteistyökumppani. 2. Pohjoismaisen yhteistyön osalta Mimer-verkoston ja yhteispohjoismaisen Folkbildningresearch-tutkijatietokantahankkeen toimijoiden kanssa (ks. <https://folkbildningresearch.com/>, esim. NVL:n koordinaattori Johanni Larjangan kanssa). 3. Lisäksi ESREA:n kautta pyritään kehittämään vapaan sivistystyön tyyppiseen aikuiskasvatukseen liittyvää tutkimusta sen johtoryhmän (Jyri Manninen) sekä tutkimusverkostojen kautta.

Tampereen yliopisto vahvistaa yhteistyötä Tallinnan, Glasgow'n, Maltan ja Thessalonikin yliopistojen kanssa kehittämällä aikuiskasvatuksen opintoja, joissa tehdään yhteistyötä aikuiskasvatuksen käytännön ja politiikan toimijoiden kanssa. Keväällä 2020 Tallinnan yliopiston johdolla pilotoidaan maisteritason kurssia Critical Studies in Adult Education, jota voidaan tarjota SVV-ohjelman opiskelijoille ja joka voisi kytkeä SVV-ohjelman sivistysulostuloon ja sen keskeisiin teemoihin. Niiden kannalta voidaan hyödyntää myös esimerkiksi Tampereen yliopiston opettaja- ja opetusyhteistyötä aikuiskasvatuksessa (ml. tohtorikoulutus) Itä-Afrikan, Irakin Kurdistanin, Kiinan, Bangladeshin ja Brasilian yliopistojen kanssa.

4 Juhlavuosi 2021 ja toimintakauden pääaktiviteetit

Ohjelman jäsentämisessä ja painopisteissä huomioidaan 2021 kymmenvuotisjuhlavuosi.

Tutkimusyhteistyö opinnäytteiden perustalta. Opinnäyteyhteistyö on SVV-ohjelman ydintoimintaa. Se rakentuu laajasti toimintakauden teemojen ympärille eikä sen tarkoitus ole rajautua tilaustutkimukseksi. Aiemmin kuvatulla tavalla tutkimuksellistaminen, opinnollistaminen ja historiallistaminen kirkastavat myös tässä yhteydessä vapaan sivistystyön yliopistoyhteistyön tehtävää. Yhteistyöyliopistoilla on meneillään useita tutkimushankkeita ja valmisteilla useita vapaaseen sivistystyöhön liittyviä väitöstutkimuksia ja pro gradu -tutkielmia (ks. liite 2). Opinnäyteyhteistyössä pyritään hyödyntämään entistä systemaattisemmin keskusjärjestöjen, viranomaisten ja oppilaitosten keräämää tietoa. Myös muissa kuin kasvatustieteissä tehtävää vapaan sivistystyön tutkimusta haetaan mukaan SVV-ohjelmatoimintaan. Opinnäyteyhteistyötä tukee SVV-verkkosivusto ja muun muassa sen opinnäytetori. Opinnäytetyötorilla kerätään vapaan sivistystyön tutkimusta sekä oppilaitosten, järjestöjen ja hallinnon ehdotuksia opinnäytetöiden (kandi-, gradu- tai väitöstutkimukset) aiheiksi. Aiheista kiinnostuneet opinnäytetöiden tekijät voivat olla yhteydessä SVV-ohjelman vastuuprofessoreihin tai koordinaattoriin.

Ajankohtaisia syötteitä kauden opinnäyteyhteistyöhön vapaan sivistystyön kentältä syyskaudella 2019:

- VST:n organisoima muutosagenttikoulutus (erit. ekososiaalinen sivistys).
- Uusi T-opistoyhteistyö (erit. uusi työelämänarratiivi).
- Vapaan sivistystyön miljoona tarinaa – VST:n viestintäkampanja (esim. aineistoa opinnäytteisiin).
- OPH:n hankkeiden vaikuttavuus (tarkempi kuvaus opinnäytetorilla, lähettäjä opetusneuvos Marja Anitta Pehkonen).

Tutkimustyöpajat. Keskeinen tutkimuksesta kiinnostuneet tahot yhteen kokoava foorumi on valtakunnalliset tutkimustyöpajat, jotka vahvistavat alan toimijoiden välistä vuorovaikutusta sekä tutkimustiedon leviämistä. Vastuuyliopistot ovat vastanneet työpajojen järjestelyistä VST:n tuella. Lisäksi SVV-yliopistot järjestävät alueellisia tutkimustyöpajoja ja -seminaareja. Pajat ovat kaikille kiinnostuneille avoimia ja kokoavat vapaan sivistystyön toimijoita ympäri Suomen. Tutkijat saavat niissä vertaispalautetta sekä ohjausta niin professoreilta kuin alan asiantuntijoilta.

- Perinteiseen tapaan vuosien 2020–2022 tutkimustyöpajat järjestetään Vapaan sivistystyön päivien yhteydessä, jotta alan tutkimuksesta kiinnostuneiden toimijoiden on vaivatonta osallistua niihin.
- Lisäksi toimintakaudella järjestetään 1–2 laajempaa (1–2 päivän) tutkimusseminaaria, jossa voidaan opinnäytteiden lisäksi käsitellä toimintakauden teemoihin liittyvää tutkimuksellista hanketoimintaa.

Keskeinen yhteisjulkaisutoiminta. Toimintakaudella toteutetaan 1–2 temaattista julkaisua, jotka kokoavat tiiviisti ja herättävästi toimintasuunnitelman teemojen suunnasta tehtyä tutkimusta ja tutkimuskeskustelua. Mukaan kirjoittajiksi haetaan toimijoita myös vapaan sivistystyön politiikasta ja käytännöstä. Tutkijoita haastetaan kirjoittamaan löydöksistään toimintakauden tematiikan kannalta.

- Juhlavuonna 2021 julkaistaan yhteisjulkaisu Aikuiskasvatuksen teemanumerona. Se kytketään myös Tieteellisten seurain valtuuskunnan tutkitun tiedon teemavuoteen. Vuosi 2021 on myös Aikuiskasvatus-tiedelehden 40-vuotisjuhlavuosi.
- Lisäksi yhteisjulkaisuiden tekemistä jatketaan Metasisivistys-yhteistutkimushankkeen pohjalta. Esimerkiksi Helsingin Sanomiin työstetään sivistysulostuloteemainen artikkeli (vastuutahoina Pätäri, Heikkinen & Wallén), joka ilmestyy uuden toimintakauden alkaessa vuoden 2020 alkupuolella. Hankkeen eri teemoista pyritään tuottamaan tekstejä myös aikuiskasvatustutkimuksen kansallisiin ja kansainvälisiin joulalehtiin sekä vapaan sivistystyön some-kanaviin. Lisäksi teoksen esille tuomista poliittisille päättäjille jatketaan (esim. VST:n ministeriövierailuiden yhteydessä).

Keskustelutilaisuudet. Toimintakaudella järjestetään 1–2 sivistysulostuloon perustuvaa keskustelutilaisuutta/vuosi yhteistyössä muiden vst-toimijoiden kanssa. Ne voivat olla joko alueellisia tai valtakunnallisia, mutta ne ovat avoimia kaikille kiinnostuneille ja niistä tiedotetaan laajalla jakelulla.

- Vuoden 2020 syys-lokakuussa järjestetään yhteistyössä KVS:n ja EAEA:n kanssa yhteisiin teemoihin perustuva kansainvälinen foorumi esim. Helsingissä KVS:n sivistyskulmassa.
- Vuoden 2021 kesäkuun alkupuolella järjestetään SVV:n 10-vuotisjuhla keskustelutilaisuutena, joka on samalla juhla-julkaisun julkistustilaisuus.

Tutkimusperustainen vapaan sivistystyön asiantuntijakoulutus. Tiivistetään yliopistojen ja vapaan sivistystyön organisaatioiden yhteistyötä aikuiskasvatuksen ja vapaaseen sivistystyöhön suuntautuvissa perustutkinto-, tohtori- ja täydennyskoulutuksissa (huomioidaan kytkeytyminen vst:n käynnissä oleviin täydennyskoulutushankkeisiin, esim. niiden syntetisointi).

- Esim. vapaan sivistystyön ja SVV-toimijoiden yhteisenä aloitteena ”uusi VSOP-hanke”. Pohjana käytettävissä UEF:n ja TAU:n aiemmat täydennyskoulutushankeaihiot.

- Hyödynnetään kansainvälisiä verkostoja ja aloitteita sivistysulostulon ja sen keskeisten teemojen sisällyttämiseksi koulutukseen. Esimerkkinä Tallinnan yliopiston pilotti Critical Studies in Adult Education (6 ECTS), jonka toteutuksessa on mukana henkilöstöä Tampereen, Thessalonikin, Maltaan ja Glasgow'n yliopistoista ja joka toteutetaan yhteistyössä aikuiskasvatusorganisaatioiden ja politiikantekijöiden kanssa.

Hanketoiminta. Yhteistutkimuksen kehittämiseksi käynnistetään pilotteja, joissa vst-oppilaitokset sitoutuvat (alueellisesti) tutkijoiden kanssa yhteiseen tutkimusprosessiin. Hankkeiden kehittämisessä huomioidaan vapaan sivistystyön käynnissä olevat hankkeet ja pyrkimys syntetisoidaan lähestymistapaan.

5 Viestintä

Viestintä ja siihen panostaminen ovat olennainen osa sivistysulostuloa ja sen konkretisoitumista. SVV-ohjelman keskeiset viestintäkanavat ovat

- **verkkosivu** osoitteessa www.vapausjavastuu.fi. Sivusto palvelee ohjelman tiedotuskanavana sekä auttaa levittämään alan tutkimustietoa.
- **sähköpostilista** svv@sivistystyo.fi. Listalla on noin 140 vastaanottajaa. Sen kautta lähetetään muun muassa SVV- uutiskirje sekä tiedotteita tapahtumista ja julkaisuista. Listaa ylläpitää SVV-koordinaattori.
- **Twitter-tili** @SVastuu vuodesta 2018 lähtien.
- **Facebookissa** vapaan sivistystyön ryhmä.
- Omien kanavien lisäksi SVV-ohjelman tiedotusta on tehty ohjelman vastuuhenkilöiden erilaisissa yhteistyöverkostoissa, vapaan sivistystyön tiedotussähköpostilistalla (vuodesta 2019) sekä esimerkiksi yhteistyössä Aikuiskasvatuksen Tutkimusseuran (ATS) ja KVS:n kanssa.

Tutkimustiedon levittäminen tutkijoiden, päättäjien, käytännön toimijoiden ja myös aikuisopiskelijoiden keskuuteen on keskeinen osa SVV-ohjelmaa. Tutkimustiedon levittämiseen ja yleistajuistamiseen panostetaan tutkimustyöpajojen ja keskustelutilaisuuksien ohella SVV-verkkosivun erilaisilla juttusarjoilla, opinnäytetorilla, uutiskirjeellä ja somessa. Ne vastaavat vapaan sivistystyön toimijoiden toiveeseen saada käsiinsä tutkimustietoa helposti ja nopeasti. Lisäksi SVV-toimijat osallistuvat esitelmöijinä, alustajina ja keskustelijoina vapaan sivistystyön sekä aikuiskoulutuksen tilaisuuksiin ja osallistuvat yhteiskunnalliseen keskusteluun (some, lehtien yleisönosastot, haastattelut, proaktiivinen yhteistyö median toimijoiden kanssa). Viestintä ja aktiviteetit kytketään keskusjärjestöjen keskeisiin tapahtumiin (ks. liite 1).

Viestinnän kehittäminen toimintakaudella:

- korostetaan sivistysulostulon ja sen teemojen mukaista viestintää. Jatkumoa rakennetaan esimerkiksi somessa tunnisteiden avulla.
- jatketaan tutkimustiedon kokoamiskäytäntöjen ja koosteraporttien tuottamisen kehittämistä muun muassa edunvalvontajärjestöjen, päätöksentekijöiden ja virkamiesten käyttöön.
- käynnistetään tiiviimpi yhteistyö KVS:n kanssa vuosien 2014–2016 tapaan ja siihen haetaan erillisiä rahoitusta. Mediayhteistyöhön panostamalla pyritään yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen vahvistamiseen sekä rakentamaan dialogia eri tavalla ajattelevien ihmisryhmien välille, mikä on keskiössä populismin ja siihen sisältyvän tutkimustiedon vähättelyn haastamisessa sekä demokratian vahvistamisessa.
- linkitytään VST:n Miljoona tarinaa -viestintäkampanjaan.

- muistetaan tiedottaa SVV-tapahtumista laajasti esimerkiksi alueellisessa mediassa, jotta tieto tapahtumista leviää mahdollisimman laajalle kohdeyleisölle.

6 SVV-ohjelman talous

SVV-ohjelmatoiminnan rahoituksessa keskeisessä asemassa on OKM:n sille vuosittain myöntämä erityisavustus. VST ry on vastannut erityisavustuksen omarahoitusosuudesta. Vuodelle 2020 OKM:ltä haetaan erityisavusta 30 000 euroa. Ohjelasopimuksen tehneet yliopistot tekevät ohjelmaan lukeutuvaa tutkimus- ja opinnäyteyhteistyötä oman rahoituksensa varassa.

Toiminnan laajentamiseksi VST hakee SVV:lle lisärahoitusta osana muita rahoitushakujaan esimerkiksi Kordelinin säätiöltä. Rahoitusta ohjataan SVV-toiminnan valtakunnalliseen laajentamiseen, monitieteisyyden vahvistamiseen sekä yhteistyöhön KVS:n kanssa.

- Haetaan rahoitusta Kordelinin säätiön elokuun 2020 haussa (30 000 €) mm. juhluvuoden toimintaan: juhlaulkaisun toteutukseen sekä 10-vuotisjuhlaan/julkistustilaisuuteen. KVS voi olla mukana hakukumppanina.

Lisäksi seurataan mm. seuraavia rahoituskanavia:

- Strategisen tutkimuksen neuvoston haut – SVV:ssä relevantti konsortiorakenne.
- OKM:n opetushenkilöstön kehittämisavustukset keväisin. Esim. vapaan sivistystyön ja SVV-toimijoiden yhteisenä aloitteena ”uusi VSOP-hanke”.
- Suomen tiedeskustantajien liiton apurahat. Hakuaika kevättalvella. Esim. KVS:n kanssa toimintakaudella järjestettävään työpajaan.

SVV-ohjelman taloushallinto hoidetaan VST ry:ssä ja siitä vastaa VST ry:n puheenjohtaja. Taloushallintoa hoitavat VST ry:n sihteeri ja SVV-ohjelman koordinaattori yhdessä puheenjohtajan kanssa.

Lähteet

- Castrén, Z. 1924. Yliopisto ja vapaa kansansivistystyö. *Kansanvalistus ja kirjastolehti* no 5, 217–228.
- Heikkinen, A. 2019. Vapaan sivistystyön aatteet ja ideologiat. Teoksessa J. Pätäri, S. Teräsahde, A. Harju, J. Manninen & A. Heikkinen (toim.) [Vapaa sivistystyö eilen, tänään ja huomenna. Vapaan sivistystyön rooli, asema ja merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa ja koulutusjärjestelmässä](#). Helsinki: VST.
- Heikkinen, A. 2018. Ammattisivistyksen lupaus antroposeenin/kapitaloseenin aikakaudella. Teoksessa J. Tähtinen, J. Hilpelä & R. Ikonen (toim.) [Sivistys ja kasvatustyö eilen ja tänään](#). Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian vuosikirja 2018.
- Heikkinen, A., Pätäri, J. & Sipilä, O. 2019. [Sivistys, työ ja tulevaisuus – ja sivistystyön tulevaisuus?](#) Tutkimusesitys Vapaan sivistystyön päivillä 2019 järjestetyssä vapaan sivistystyön tutkimustyöpajassa, Tampere.
- Heikkinen, A., Pätäri, J. & Teräsahde, S. 2019. Disciplinary struggles in and between adult, vocational and general education in the Academy. In A. Heikkinen, J. Pätäri & G. Molzberger (eds) [Disciplinary struggles in education](#). Peer-reviewed open access publication. Tampere University Press.
- Manninen, J., Teräsahde, S. & Pätäri, J. 2019. Vapaan sivistystyön vaikuttavuus ja yhteiskunnallinen merkitys. Teoksessa J. Pätäri, S. Teräsahde, A. Harju, J. Manninen & A. Heikkinen (toim.) [Vapaa sivistystyö eilen, tänään ja huomenna. Vapaan sivistystyön rooli, asema ja merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa ja koulutusjärjestelmässä](#). Helsinki: VST.
- OKM 2019. Jatkuvan oppimisen kehittäminen. Työryhmän väliraportti. OKM:n julkaisuja 2019: 19.

- OKM 2018. Jatkuvan oppimisen Suomi. Osaamisen tulevaisuuspaneelin kannanotto.
- Oosi, O., Koramo, M., Korhonen, N., Järvelin, A.-M., Luukkonen, T., Tirronen, J. & Jauhola, L. 2019. A Study on Structures to Support Continuous Learning – International Benchmarking. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 18/2019.
- Pätäri, J., Teräsahde, S., Harju, A., Manninen, J. & Heikkinen, J. (toim.) 2019. [Vapaa sivistystyö eilen, tänään ja huomenna. Vapaan sivistystyön rooli, asema ja merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa ja koulutusjärjestelmässä.](#) Helsinki: VST.
- Pätäri, J., Heikkinen, A. & Teräsahde, S. 2016. Nordic or planetary responsibility in Finnish popular adult education research? Teoksessa A. Harju & A. Heikkinen (toim.) [Adult Education and the Planetary Condition.](#) Helsinki: FAEA, 178–193.
- Sitra 2019a. Kohti osaamisen aikaa. 30 yhteiskunnallisen toimijan yhteinen tahtotila elinikäisestä oppimisesta. Sitran selvityksiä 146. Helsinki: Sitra.
- Sitra 2019b. Kohti elinikäistä oppimista. Yhteinen tahtotila, rahoituksen periaatteet ja muutoshasteet. Sitran selvityksiä 150. Helsinki: Sitra.
- Salonen, A.O. & Joutsenvirta, M. 2018. Vauraus ja sivistys yltäkylläisyyden ajan jälkeen. Aikuiskasvatus 38 (2), 84–101.
- Teräsahde, S., & Manninen, J. 2019. Visiot vapaan sivistystyön tulevaisuudesta. Teoksessa J. Pätäri, S. Teräsahde, A. Harju, J. Manninen & A. Heikkinen (toim.) [Vapaa sivistystyö eilen, tänään ja huomenna. Vapaan sivistystyön rooli, asema ja merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa ja koulutusjärjestelmässä.](#) Helsinki: VST.
- Tähtinen, J., Hilpelä, J. & Ikonen, R. 2018. Sivistyksen ja kasvatuksen tiet. Teoksessa J. Tähtinen, J. Hilpelä & R. Ikonen (toim.) [Sivistys ja kasvatus eilen ja tänään.](#) Koulu ja menneisyys. Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian vuosikirja 56. Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian seura.
- Wallén, B. 2019. Yliopistojen sivistysjulkisuus. Sivistys – mikä ihme -keskustelusarja. Puheenvuoro 19.9.2019 Helsingin yliopistolla.

LIITTEET

Liite 1. SVV:n ja vapaan sivistystyön vuosikello 2020–2021 (Päivitetään myöhemmin erityisesti 2021–2022 osalta)

2020	Keskusjärjestöjen tapahtumat ymv.	Tutkimus/yliopistot	Mediayhteistyö (laaditaan esim. KVS:n kanssa)	Rahoitushaut	SVV-aktiviteetit
Tammikuu	KoL:in Tammiseminaari			Kordelinin säätiön suurten kulttuurihankkeiden apurahahaku 1.–31.1.2020 SKR:n maakuntarahastohaku 10.1.–10.2.2020 Emil Aaltosen säätiön hakuaika 15.1.–15.2. (ml. projektiapurahat)	Metasivistys-aiheinen alustus Tammiseminaarissa (Jenni & Sini). Uuden SVV-koordinaattorin haku vireille. Yhteys VST-päivien 2020 järjestäjiin ja SVV-tutkimustyöpajan tarjoaminen ohjelmaan. 10-vuotisjuhlaulkaisun suunnittelu käyntiin: tarjotaan Aikuiskasvatukselle teemanumeroa keväälle 2021.
Helmikuu		AITU2020 – Aikuiskasvatuksen tutkimuspäivät 13.–14.2.2020 Rovaniemellä (Lapin yliopisto)		Kunnallisan kehittämissäätiön apurahojen eräpäivä 28.2.2020	HS:n sivistysulostulokirjoitus helmikuussa. Aikuiskasvatuksen päätös teemanumeron hyväksynnästä?
Maaliskuu				SKR:n Argumentahaku 2.3.–31.3.2020 tieteellisesti kiinnostavien ja yhteiskunnallisesti laajakantoisten aiheiden käsittelemiseen.	Uusi SVV-koordinaattori aloittaa maaliskuun puoliväliin mennessä. Juhlajulkaisun kirjoittajakutsu jakoon?
Huhtikuu	Kesäyliopistojen kevätkokouspäivät (?)			Jenny & Antti Wihurin rahaston haku 31.5. asti.	

Toukokuu		Opinnäyteinfot?			Juhlajulkaisun kirjoittajavalinnat tehtynä ja kirjoitusprosessi käyntiin touko-kesäkuussa.
Kesäkuu		Kasvatustieteen ja -filosofian päivät			
Elokuu	Vapaan sivistystyön päivät Oulussa SKY – Kansanopistopäivät, Joutsenon opisto (Ekososiaalinen sivistys)			Kordelinin säätiön tieteen apurahat yksityishenkilöille + kansansivistystoimintan suunnattu haku. Kunnallissäätiön apurahat, hakemusten eräpäivä 28.8.2020	Tutkimustyöpaja Oulussa. Esille juhla-julkaisu jotenkin? Haetaan Kordelinin säätiöltä rahoitusta juhluvuoden 2021 toimintaan: mm. juhla-julkaisuun sekä julkistustilaisuuteen.
Syyskuu	Opintokeskuspäivät (?)	VST:n, SKAFin ja TAU:n vapaan sivistystyön kurssikokonaisuus professori Juha Suorannan johdolla syyslukukaudella 2020 alkaa.		Koneen säätiön apurahat, eräpäivä 15.9.	EAEA-foorumi yhteistyössä KVS:n ja EAEA:n kanssa esim. KVS:n sivistyskulmassa Helsingissä.
Lokakuu				SKR:n keskusrahaston haku 1.10.–31.10.	Toimintakertomuksen laadinta alkuun. Toimintasuunnitelman päivitys 2021–22.
Marraskuu	Kesäyliopistojen syyskokouspäivät (?)	Kasvatustieteen päivät			Arviointikeskustelu
Joulukuu		Opinnäyteinfot?			

2021 – SVV:n 10-vuotisjuhla-osi	Keskusjärjestöjen tapahtumat ymv.	Tutkimus/yliopistot	Mediayhteistyö (laaditaan esim. KVS:n kanssa)	Rahoitushaut	SVV-aktiviteetit
Tammikuu	KoL:in Tammiseminaari			Kordelinin säätiön suurten kulttuurihankkeiden apurahahaku SKR:n maakuntarahastohaku	

				Emil Aaltosen säätiön haku aika	
Helmikuu				Kunnallissäätiön apurahahaku	
Maaliskuu					Yhteisjulkaisu valmis keväällä 2021? Siihen liittyvän ohjelman suunnittelu.
Huhtikuu	Kesäyliopistojen kevätkokouspäivät (?)			Jenny & Antti Wihurin rahaston haku aika 31.5. asti.	
Toukokuu		Opinnäyteinfot ? Nordic Conference on Adult Education & Learning?			Juhlajulkaisu julkaistaan.
Kesäkuu		Kasvatustieteen ja -filosofian päivät			Juhlajulkaisun julkistamistilaisuus ja 10-vuotisjuhla keskustelutilaisuutena.
Elokuu	Vapaan sivistystyön päivät SKY – Kansanopistopäivät			Kordelinin säätiön tieteen apurahat yksityishenkilöille Kunnallissäätiön apurahahaku	Tutkimustyöpaja Vst-päivillä.
Syyskuu	Opintokeskuspäivät (?)			Koneen säätiön apurahat	
Lokakuu				SKR:n keskusrahaston haku	Toimintakertomuksen laadinta alkuun. Toimintasuunnitelman päivitys (2022).
Marraskuu	Kesäyliopistojen syyskokouspäivät (?)	Kasvatustieteen päivät			Arviointikeskustelu
Joulukuu		Opinnäyteinfo?			

Liite 2. Tutkimustoiminta ja opinnäytetutkimukset yhteistyöyliopistoissa

1 Itä-Suomen yliopisto

Professori Jyri Manninen. Vapaa sivistystyö ja aikuisten elämäntietä -tutkimushanke

- Omaehtoisien, ei-ammattillisen aikuisopiskelun yhteiskunnallinen ja yksilötason merkitys eri näkökulmista
- osa UEF:in Learning in Interactive Environments -tutkimusalueen toimintaa (LINE, <https://www.uef.fi/en/web/line/line>)
- BeLL-tutkimuksen (Benefits of Lifelong Learning, <http://www.bell-project.eu>, 2011–2014) laajan aineiston lisäksi vuosina 2017 ja 2018 on kerätty kaksi laajaa kansalaisopistoaineistoa: vähintään kolmena vuotena kansalais- tai työväenopistoissa opiskelleilta aikuisilta (ks. julkaisut, Manninen 2018) ja seuranta-aineisto Joensuun seudun kansalaisopistoon syksyllä 2017 ilmoittautuneilta (ks. julkaisut, Manninen ym. 2019).
- Vuodesta 2015 käynnissä olleessa Opinsauna-hankkeessa (OKM:n erityisavustus 2017–2019) kehitetään ja arvioidaan kotoutumista tukevaa vapaan sivistystyön tyyppistä toimintaa ja tehdään siihen liittyvää arvioivaa tutkimusta. Hankkeesta ilmestyi esim. vuonna 2019 raportti, joka kokoaa työkaluja ja materiaaleja kotoutumista tukevaan vapaaseen sivistystyöhön (ks. julkaisut, Käyhkö ym. 2019) sekä yhteistyössä Kansanvalistusseuran kanssa aikuisten kouluttajan paketti medialukutaitokurssin toteutukseen (ks. <https://kansanvalistusseura.fi/2018/03/opinsauna-learning-spaces/>).

Tutkimusteemat 2017–2019

- Omaehtoisien aikuisopiskelun tuottamat laajemmät hyödyt (wider benefits) yksilö- ja yhteisötasolla (esim. Manninen 2018; Thöne-Geyer, Fleige, Kil, Sgier & Manninen 2018; Manninen ym. 2019).
- Opiskelutilanteissa hyötyjä tuottavien ja oppimista tukevien tekijöiden analyysi; erityisesti omaehtoisuuden, kouluttajan, ryhmän ja vuorovaikutuksen merkitys.
- Aikuisopiskelun tuottamat terveyshyödyt ja niiden syntymekanismit.
- Aikuisopiskelun tuottamien hyötyjen taloudellisten vaikutusten arviointi (Kansalaisopisto-opiskelun taloudelliset hyödyt, yhteistyössä Kansalaisopistojen liiton kanssa; Manninen 2018; Manninen ym. 2019).
- Ei-ammattillisen aikuiskoulutuksen koulutuspoliittinen analyysi: määritelmät, tavoitteet, koulutustarjonta, sisällöt, osallistuminen ja yhteiskunnallinen merkitys (Manninen 2017).
- Kotoutumista tukevan vapaan sivistystyön kehittäminen ja arviointi (Käyhkö & Manninen 2018; Käyhkö ym. 2019).

Väitöstutkimukset

Työn alla:

- Majoinen Päivi. Osaava kansalaisopiston tuntiohjaaja oppimisympäristön rakentajana.
- Luukkainen Heidi. Tieto- ja viestintäteknologia kansanopistojen opetuksen kehittämisessä.

Pro gradu -tutkielmat

Valmistuneet:

- Outi Parviainen 2019. Kansalaisopisto-opiskelun merkitys ikääntyvälle väestölle, vaikutukset terveyteen ja hyvinvointiin
- Anne Airaksinen & Arla Aittamaa 2019. Kansalaisopisto-opiskelun merkitys ikääntyvälle väestölle, vaikutukset terveyteen ja hyvinvointiin.
- Ritva Wainonen 2019. ONLINE LINGUISTIC SUPPORT -verkko-opiskeluympäristö turvapaikanhakijoiden kielen oppimisen tukena

Työn alla:

- Titta Väättäinen. Kansalaisopiston tuottamat hyödyt.

- Henri Piirainen. Kansalaisopiston tuottamat geneeriset työelämätaidot ja –valmiudet
- Anina Kornilow. Vapaan sivistystyön opintojen merkitys työikäisten naisten näkökulmasta

2 Tampereen yliopisto

Professori Anja Heikkinen. Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta: Tasa-arvo ja planetaarinen oikeudenmukaisuus aikuis-, ammatti- ja akateemisessa kasvatuksessa -tutkimusryhmä (EquJust)

TaY:ssa SVV-toiminta keskittyy Equality and Planetary Justice in Adult, Vocational and Higher Education - tutkimusryhmän toimintaan (<https://equjust.wordpress.com>), maisteriopintojen Aikuis- ja ammattikasvatuksen opintosuunnan opintoihin sekä Heikkisen ohjauksessa oleviin gradu- ja väitöstutkijoihin.

SVV-Pirkanmaa -toiminnassa ovat TaY:n koordinoimana aktiivisimpia Tampereen Seudun Työväenopisto, Ahjolan kansalaisopisto, Opintokeskus Sivis ja Murikka-opisto, satunnaisemmin Tampereen kesäyliopisto, Pirkan opisto, Varalan Urheiluopisto, Voionmaan Opisto, Suomen teologinen opisto, Oriveden Opisto sekä Tampereen kaupungin ja Pirkanmaan liiton kulttuuritoimen edustajat.

Tutkimusteemat

- Kasvatuksen tutkimuksen, käytännön ja politiikkojen muuttuvat suhteet
- Ylikansalliset koulutuspolitiikat ja -käytännöt
- Tasa-arvopolitiikan muutokset kasvatuksen ja työelämän kentillä
- Ihmisellisen ja ei-ihmisellisen suhteen muuttuvat tulkinnat kasvatuksessa
- Sivistystyön vapaus ja vastuu

Läpäisevinä teemoina

- Kasvatuksen määritelmät, teorit ja tavoitteet tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta.
- YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Agenda 2030), esimerkiksi hyvinvointi, laadukas koulutus, sukupuolten tasa-arvo, kunnollinen työ, vastuullinen tuotanto ja kulutus, ilmastonmuutoksen torjuminen, rauha ja oikeudenmukaisuus.

Kansallista ja kansainvälistä verkostoyhteistyötä

- Tutkimus TSL:n koordinoimissa Ote työhön ja Empowering of Migrants for Employment-hankkeissa
- Let's Work Together-toimintaryhmä, <https://letsworktogetheredu.wordpress.com>
- ESREA Policy analysis -network, Active and democratic citizenship -network, Professionalization of adult educators -network, EERA Politics of education -network
- SuDe-research network (TAU, TUT, TAMK), SIRENE-tutkimusverkosto, PYY-verkosto
- Vocational Education and Culture research network, <https://vetandculturenetwork.wordpress.com/>
- Kasvatuksen historian ja filosofian tutkimusverkosto, <http://www.kasvatus.net/sig-ryhmat/kasvatuksen-historian-ja-filosofian-verkosto>
- [MoU and Erasmus+ mobility EDU/TAU - UoD: cross-disciplinary \(adult&vocational education, sociology/social work, peace studies/political science, water management\) MA and doctoral studies](#)
- [Erasmus+ mobility EDU - Mzumbe: MA and Dr studies with focus on adult and vocational education](#)
- [Vocational education for sustainability in the era of Capitalocene \(TAU, SCNU, Dhaka, Kyambogo\)](#)
- Kansainvälisiä yhteistyökumppaneita (useissa E+ mobility) mm. Universität Zurich, Institut für Höhere Studien Wien, Aristoteles University, Universität Wuppertal, Universität Duisburg-Essen, University of Aalborg, University of Linköping, University of Tallinn, Mzumbe University, University of Duhok, Seoul National University, South China Normal University, Dhaka University, University of Kyambogo, University of Tocantins

Väitöstutkimukset (ml. vst-tematiikalle relevantteja tutkimuksia ammatillisesta ja korkeakoulutuksesta)

Valmistuneet:

- Kumpula Sirkka 2019. Elämismaailmasta luokkahuoneisiin – uusi näkökulma koulumatematiikkaan.
- Pylvänäinen Anne 2019. Development evaluation for local impact, A vocational education case in Tanzania as awakener.
- Xing Xin. 2018. Perceived programme characteristics and impact: Case studies of Sino-Finnish trinational educational leadership training programmes.

Työn alla:

- Ojakangas Aki. Kansanopistotoiminnan muutos Bourdieun kenttäteorian valossa.
- Pehkonen Marja Anitta. Järjestölliseen opintotoimintaan osallistumisen kannusteet.
- Pätäri Jenni. Kansa, sivistys ja kansansivistysopin tiedontahto.
- Sipilä Outi. Vapaaehtoistoiminnan piilo-opetussuunnitelma.
- Teräsahde Sini. Tutkimus-käytäntö-politiikkayhteydet aikuiskasvatuksen tutkimuksessa.

Pro gradu -tutkielmat

Valmistuneet:

- Silja Korhonen 2017. Aikuispedagoginen osaaminen kansalaisopiston erityisyytenä maahanmuuttajanuorten perusopinnoissa. Tapaustutkimus Ahjolan kansalaisopiston Jopeko-hankkeesta.
- Jari Mäkelä 2017. Kansalais- ja työväenopistojen kurssitarjonnan muodostuminen.
- Hanna Koivunen 2018. Opinnollinen kuntoutus kansanopistojen kehittäjänä.
- Ulla Ruusukallio 2018. Kasvattajat takakaarteessa. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon yli 50-vuotiaiden nuorisotyönohjaajien käsitykset omasta ammatillisesta osaamisesta ja kollektiivisesta asiantuntijuudesta työelämässä
- Riikka Yli-Arvela 2018. From global rhetoric to local realities. Local possibilities and interests to implement global policies of sustainable development in vocational education of Finland and China.
- Janna Oikari 2018. Tässä elämä on: toimintatutkimus turvapaikanhakijoiden ohjauksesta ja sen kehittämisestä.
- Mika Korkka 2018. Ammattikasvattajien käsityksiä kestävästä kehityksen opettamisesta ja oppimisesta keskellä yhteiskunnallisia muutoksia.
- Jaana Kinnari & Claudia Cervantes 2018. Luku- ja kirjoitustaidottomat maahanmuuttajanaiset koulupolulla.
- Emilia Simola 2019. Vertaisryhmämentorointi vapaassa sivistystyössä – Tutkimus Verme2-hankkeen pilotista.
- Suvi Saviniemi 2019. Kesäyliopistojen tehtäväkuvan muotoutuminen suomalaisessa aikuiskoulutusjärjestelmässä.
- Mari Perko 2019. Isovanhemmuus lapsenlapsettomuuden kontekstissa.
- Nina Magnusson 2019. Varsinais-Suomen Mannerheimin lastensuojeluliitto ry:n vapaaehtoinen tukihenkilö kasvattajan roolissa.
- Satu Heimo 2019. ”Mitä me saatiin koulutuksesta, me annetaan niille”. Maahanmuuttajien vertaisasiantuntijuus Ote työhön -hankkeen työelämäohjaajakoulutuksessa.
- Mirjami Ekholm 2019. ORIVEDEN OPISTOA EI ENÄÄ OLE. Kansanvalistusseura päätti luopua lippulaivastaan.
- Pirita Hakoniemi 2019. Paras tulos yhdessä kehittämällä: Työkonferenssimenetelmä kehittämistyön välineenä kolmessa eteläpohjalaisessa kansalaisopistossa.
- Antti Karhulahti 2019. VERTAISRYHMÄMENTOROINNIN VAIKUTUKSET VAPAAN SIVISTYSTYÖN OPPILAITOKSISSA.

Työn alla:

- Johanna Hietämäki. Kotokoulutusten arviointi ja kehittäminen. Oppimiskokemukset yksilötasolla tapahtuvan koulutuksen arvioinnin ja kehittämisen välineenä.
- Anni Holopainen. Aikuisten perusopetuksen vaikutus maahanmuuttajien minäkäsityksen muotoutumiseen.
- Ville Jokela. Toivon merkitys syrjäytymisvaarassa olevien nuorten ohjaustyössä.

3 Åbo Akademi

Professori Petri Salo. Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier.

Väitöstutkimukset

Pastuhov Annika 2018. Att vara och agera medborgare. En etnografisk studie i folkbildande praktiker. Vuxenpedagogik. Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier.